

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5CoCsp/12/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119356906
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:6119356906.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Karola Krochtu a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpený Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53 255 739, proti žalovanému A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom obec B. – C. D., o zaplatenie 3.000,- eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 11Csp/60/2020-169 zo dňa 07.10.2020 takto

rozhodol:

P o t v r d u j e rozsudok okrem výroku III. o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.

O d m i e t a odvolanie voči výroku III.

Návrh na prerušenie konania z a m i e t a.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že I. žalobu zamietol, vyslovil, že II. žalobca nemá nárok na náhradu trov konania, a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, III. návrh na prerušenie konania zamietol.

2. Súd prvej inštancie tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaviazať žalovaného zaplatiť mu 3.000,- eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že žalovaná suma predstavuje časť nezaplatenej istiny vyplývajúcej zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 13.02.2014, ktorú žalovaný uzavrel so E. E., F., na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 12.001 eur a ktorú E. E. F. postúpila na žalobcu. Postúpená pohľadávka bola vo výške 12.485,96 eur, z ktorej žalobca žaluje iba sumu 3.000,- eur. Keďže žalovaný úver nesplácal riadne a včas, E. E. F. pristúpila k zosplateniu úveru.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 52 ods. 1 až 4; § 53 ods. 9; § 54a; § 100 ods. 1, 2; § 101; § 103; § 565 Občianskeho zákonníka zistil, že dňa 13.02.2014 bola uzavretá písomná zmluva o splátkovom úvere medzi E. E. F. ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom pod č. XXXXXXXXXXXX. Hneď v časti I. v článku I. v bode 1 sú základné podmienky, z ktorých vyplýva, že žalovanému bol poskytnutý spotrebný bezúčelový úver 12.001,- eur s fixnou úrokovou sadzbou 12,90 % p.a. Dohodnutých bolo 120 splátok po 190,42 eur mesačne splatných k 25.dňu v kalendárnom mesiaci. Prvá splátka bola splatná 25.03.2014 a posledná 25.02.2024. V zmluve je uvedené RPMN 15,44 %, jeho priemerná hodnota 8,69 % a celková čiastka na zaplatenie 22.849,04 eur. V tejto časti zmluvy sa tiež uvádza, že banka nevyžaduje poistenie a uvedené sú aj predpoklady použité na výpočet RPMN a to nasledovne: „úver bol poskytnutý okamžite a v plnej výške, dlžník bude plniť svoje povinnosti

za podmienok a v lehotách uvedených v úverovej zmluve. Dohodnutý typ a výška úrokovej sadzby platí za predpokladu, že dlžník počas celého obdobia trvania úverového vzťahu spĺňa podmienky pre poskytnutie zľavy z úrokovej sadzby uvedené vo zverejnení“. Podľa bodu 10 Zmluvy v prípade nesplácania pohľadávky riadne a včas je banka oprávnená vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky v súlade s VOP, OP a Všeobecne záväznými právnymi predpismi. V časti I. článku II. Zmluvy sú prehľadne uvedené všetky poplatky a to poplatok za upomienku 25,- eur, poplatok za poistenie k úveru 9,93 eur mesačne. Podľa bodu 7.6.1 písm. a/ VOP E. E. F. ak je klient v omeškaní jednej splátky istiny alebo úroku viac ako 10 dní, banka je oprávnená vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru.

4. Žalovaný neplatil splátky riadne a včas. Podľa platobnej histórie poslednú splátku zaplatil 31.03.2016. Listom zo dňa 25.11.2016 E. E. F. vyzvala žalovaného k úhrade nedoplatku na splátkach vo výške 1.221,35 eur (čo je nie celých 7 splátok) v lehote 15 dní, v opačnom prípade bol upozornený na právo banky na zosplatnenie úveru. Žalovaný dlžné splátky neuhradil a preto listom z 24.01.2017 E. E. F. oznámila žalovanému, že v dôsledku porušenia v zmysle bodu 8.1 písm. a/ Produktových OP pre splátkové úvery banka vyhlásila ku dňu 29.12.2016 mimoriadnu splatnosť úveru.

5. E. E. F. listom zo dňa 22.03.2017 vyzvala žalovaného na úhradu jeho dlhu z tejto úverovej zmluvy vo výške 12.022,92 eur a upozornila ho na oprávnenie postúpiť pohľadávku tretej osobe. Dňa 23.06.2017 E. E., F. písomnou zmluvou postúpila predmetnú pohľadávku žalobcovi.

6. Prvoinštančný súd zmluvu uzavretú medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným považoval za zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 Občianskeho zákonníka. S poukazom na § 879v Občianskeho zákonníka ex offa sa zaoberal tým, či predmetná pohľadávka nie je už premlčaná.

7. Poukázal na ustálenú súdnu prax a uviedol, že posúdenie premlčania uplatneného nároku je potrebné považovať za prioritné. Podľa § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka pri zosplatnení úveru začína plynúť premlčacia doba nie od omeškania celej zosplatnenej pohľadávky a teda nie od momentu účinnosti zosplatnenia, ale od omeškania splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu, keďže tak je to zreteľne uvedené v zákone. Súd zastáva názor, že malo by ísť o prvú omeškanú splátku, ktorá nebola uhradená, čo je logický dôsledok zásady upravenej v § 101 Občianskeho zákonníka spočívajúcej v tom, že relevantné je posúdenie toho, kedy sa právo mohlo vykonať prvýkrát. Účelom ustanovenia § 103 vety druhej Občianskeho zákonníka je, aby veriteľ pri omeškaní dlžníka nebol pasívny a aby včas využil svoje právo na zosplatnenie úveru. Právny záver o tom, že premlčacia doba podľa § 103 Občianskeho zákonníka pri zosplatnení úveru plynie už od omeškania prvej splátky vyplýva z viacerých súdnych rozhodnutí. Uviedol na podporu svojho rozhodnutia konkrétne rozhodnutia Krajských súdov Banská Bystrica, Trnava, Trenčín, Prešov.

8. Mal za to, že v danom prípade došlo k zákonnému zosplatneniu úveru v súlade s § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka ku dňu 29.12.2016. Tomuto jednostrannému právnemu úkonu veriteľa predchádzalo písomné upozornenie z 25.11.2016 žalovaného na využitie práva na zosplatnenie, ak neuhradí dlžnú sumu na splátkach vo výške 1.221,35 eur v lehote 15 dní. Dlžnú sumu žalovaný neuhradil a keďže bola dodržaná aj zákonná 15dňová lehota podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka veriteľ úver zosplatnil pre omeškané splátky v rozsahu 1.221,35 eur, čo predstavuje nie celých 7 splátok ku dňu 25.11.2016. Žalovaný sa tak dostal do omeškania prvýkrát so splátkou splatnou 25.04.2016, pričom toto omeškanie platilo aj v čase zosplatnenia úveru. Preto podľa názoru súdu trojročná premlčacia doba začala plynúť od zročnosti tejto prvej omeškanej splátky, teda od 26.4.2016 a uplynula 26.04.2019. Žaloba bola podaná až 19.08.2019 a teda pohľadávka je premlčaná.

9. Prvoinštančný súd k názoru žalobcu, že k mimoriadnej splatnosti úveru došlo 29.12.2016, kedy bola splnená zákonná podmienka trojmesačného omeškania podľa § 53 ods. 9 OZ, ale toto právo bolo využité pre nezaplatenie splátky splatnej 25.12.2016, preto odvtedy plynie trojročná premlčacia doba uviedol, že s týmto názorom nesúhlasí. Ani v liste týkajúcom sa oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru veriteľ totiž neuviedol, kvôli ktorej nezaplatenej splátke dané právo využil. Aj z toho dôvodu je preto potrebné vychádzať už z prvej omeškanej splátky. Vo vzťahu k právnej úprave podľa § 565 OZ, ktorá je všeobecnou právnou úpravou, poukázal na § 53 ods. 9 OZ, ktorý patrí medzi špeciálnu právnú úpravu, vzťahujúcu sa na spotrebiteľské právne vzťahy a ktorý má prednosť pred všeobecnou právnou úpravou. Pre využitie práva veriteľa na zosplatnenie úveru pri spotrebiteľskej zmluve musí byť splnená zákonná podmienka uvedená v § 565 OZ, týkajúca sa dohody strán o tejto možnosti, ale ďalšia časť tohto

ustanovenia (o zániku práva do splatnosti najbližšej splátky pokiaľ sa nevyužije právo) je v rozpore s § 53 ods. 9 OZ, podľa ktorého k zosplatneniu úveru môže dôjsť až pri minimálne trojmesačnom omeškaní splátky, kedy je prioritnou úprava § 53 ods. 9 OZ.

10. Vo vzťahu k návrhu žalobcu na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP s tým, aby súd podal návrh na Ústavný súd SR o tom, či § 54a OZ je v súlade s Ústavou SR, prvoinštančný súd tento návrh zamietol s odôvodnením, že nezdieľa názor žalobcu o protiústavnosti daného hmotnoprávneho ustanovenia.

11. Výrok o trovách konania odôvodnil § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobca v spore nebol úspešný v celom rozsahu, preto nárok na náhradu trov konania mu nevznikol, na rozdiel od úspešného žalovaného, ktorému však preukázateľne žiaden trovy konania nevznikli.

12. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Odôvodnil ho tým, že nesprávnym procesným postupom mu súd znemožnil uskutočňovať mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, predmetné konanie má vadu, majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukazujúc na § 565, § 101 a § 103 OZ namietal, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil premlčanie uplatneného nároku. Podľa § 565 OZ, právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť zaniká splatnosťou najbližšej nasledujúcej splátky, preto mimoriadna splatnosť úveru nemohla byť v posudzovanom prípade vyhlásená pred nesplnením inej splátky, než splátky, ktorá vyhlásením mimoriadnej splatnosti bezprostredne predchádzala - v danom prípade splátky splatnej dňa 25.12.2016. Pre splátky, ktoré vyhláseniu mimoriadnej splatnosti predchádzali v zmysle § 103 OZ, plynie samostatná trojročná premlčacia doba. Pre splátky splatné po vyhlásení mimoriadnej splatnosti plynie premlčacia doba od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru (t.j. splátky splatnej 25.12.2016). Výklad súdu prvej inštancie druhej vety § 103 OZ, že za „nesplnené splátku“ je potrebné považovať prvú splátku, s ktorou sa dostal dlžník do omeškania je preto nesprávny. Znamenalo by to v praxi, že niektoré splátky splatné pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti by boli nepremľčané, avšak zostatok dlhu (splátky od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti) by už v ten istý moment bol premlčaný, resp. sám veriteľ by si využitím práva § 565 OZ privodil premlčanie celého nároku (ak by dlžník bol v čase vyhlásenia splatnosti v omeškaní s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 roky), nakoľko by plynutie premlčacej doby splátok, splatných od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, bolo uvedeným súdnym výkladom posunuté o niekoľko mesiacov dozadu, t.j. splátka úveru splatná napr. druhý mesiac pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti by sa premlčala neskôr, ako splátky úveru splatné od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti, čo považuje žalobca za absurdné. Navyše súdnym výkladom premlčania došlo k skráteniu premlčacej doby splátok splatných odo dňa vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru až o osem kalendárnych mesiacov, nakoľko súd považoval za nesplnenú splátku úveru už splátku splatnú 25.04.2016 a veriteľ využil svoje právo zosplatniť úver pre nesplnenie splátky splatnej 25.12.2016 (za súčasného dodržania podmienok uvedených v § 53 ods. 9 OZ). Súd sa nevysporiadal ani so skutočnosťou, že splátky úveru splatné dňa 25.08., 25.09., 25.10., 25.11. a 25.12.2016 boli v prejednávacom prípade bez ohľadu na súdny výklad druhej vety § 103 OZ uplatnené v rámci plynutia trojročnej premlčacej doby, lebo ide o splátky splatné pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru - t.j. také, pre ktorú splátku plynie samostatná trojročná premlčacia doba odo dňa splatnosti tej ktorej splátky. Ak právny predchodca žalobcu vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru podaním zo dňa 24.01.2017 ku dňu 29.12.2016, toto svoje právo uplatnil v súlade s § 565 OZ pre nezaplatenie splátky splatnej 25.12.2016 (t.j. splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru bezprostredne predchádzala a pre ktorej nezaplatenie mohol v súlade s § 565 OZ vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru) a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s § 53 ods. 9 OZ, po omeškaní spotrebiteľa (žalovaného) s platením splátok po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Premľčacia lehota tak začala plynúť odo dňa 25.12.2016, t.j. od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti a uplynula by najneskôr 25.12.2019. Keďže žaloba bola podaná na súd 19.08.2019, nárok bol uplatnený včas. Žalobcovi preto vznikol nárok na úhradu uplatnenej sumy spolu s príslušným úrokom z omeškania, nakoľko tento nárok nemožno považovať za premlčaný. Na podporu uvedeného názoru poukázal na uznesenia Krajského súdu v Bratislave, Nitre, ktoré špecifikoval. V ďalšom poukázal na článok 2 ods. 1 a článok 3 ods. 1 CSP, ako aj § 164; § 193 a § 217 ods. 1 CSP s návrhom na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP s požiadavkou, aby súd podal návrh na Ústavný súd SR o nesúlade ust. § 54a OZ s Ústavou SR. Uviedol, že Okresný súd Martin podal na Ústavný súd SR návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov

podľa článku 125 Ústavy SR, konkrétne o súlade ust. § 54a OZ s Ústavou SR. Na uvedené mal súd prihliadať najmä vzhľadom na to, že práve aplikujúc uvedené ust. § 54a OZ žalobu zamietol. Žalobca tak považoval za inú vadu v konaní to, ak súd vodiac o spornosti § 54a OZ neprerušil konanie na základe už prebiehajúceho konania na Ústavnom súde SR a uvedené ustanovenie aplikoval. Navyše rôznorodosť názorov všeobecných súdov Slovenskej republiky v otázke aplikácie sporného § 54a OZ je v právnom štáte neprípustná. Uvedené skutočnosti žalobca vníma ako zásah do jeho právnej istoty. Navrhol preto, aby odvolací súd rozsudok v celom rozsahu preskúmal a v zmysle § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe v plnom rozsahu, resp. v zmysle ust. § 389 ods. 1 CSP ho zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, nakoľko nárok žalobcu nie je premlčaný. Alternatívne navrhol prerušiť konanie až do doby, pokiaľ sa rozhodne o podanom návrhu Okresného súdu Martin o súlade § 54a OZ s Ústavou SR. Zároveň si vyčíslil trovy odvolacieho konania vo výške 338,14 eur.

13. K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

14. O odvolaní žalobcu už raz odvolací súd rozhodol, a to rozsudkom č.k. XXXXXXXX/XX/XXXX – XXX zo dňa 17. júna 2021. Odvolací súd rozsudok potvrdil okrem výroku III. o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, odmietol odvolanie voči výroku III. o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, návrh na prerušenie konania zamietol a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

15. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie v prejednávanej spore čo do merita veci dospel na základe vykonaného dokazovania k správnym skutkovým zisteniam a prejednávaný spor aj správne právne posúdil. Z obsahu spisu vyplynulo, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným ako spotrebiteľom bola uzavretá úverová zmluva, na základe ktorej bol zo strany právneho predchodcu žalobcu poskytnutý žalovanému spotrebiteľský úver, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v pravidelných mesačných splátkach. Keďže žalovaný neuhrádzal mesačné splátky riadne a včas, došlo zo strany právneho predchodcu žalobcu k platnému zosplatneniu spotrebiteľského úveru ku dňu 29.12.2016.

16. Z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v súdnom spise je možné usúdiť, že v danom prípade k zosplatneniu došlo v dôsledku omeškania so splátkou splatnou dňa 25.04.2016. Preto od zročnosti tejto splátky (25.04.2016) a nie až od splatnosti splátky splatnej dňa 25.12.2016, ako sa nesprávne domnieva žalobca, začala plynúť premlčacia doba, ktorá uplynula 25.04.2019. Keďže žaloba bola podaná až dňa 19.08.2019, bola podaná neskoro, po uplynutí premlčacej lehoty. Aj podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vo veci správne aplikoval premlčaciu lehotu podľa Občianskeho zákonníka a správne zohľadnil premlčanie žalobcom uplatneného nároku.

17. Následne odvolací súd dodal, že vo všeobecnosti splnenie dlhu možno dohodnúť aj v splátkach, ak sa tak stane, veriteľ môže od dlžníka žiadať len splnenie príslušnej splátky, ktorá sa stane splatnou, resp. zročnou podľa dohody účastníkov, alebo na základe rozhodnutia súdu či uznania práva. Každá zo splátok predstavuje samostatné plnenie, preto pre každú z nich trojročná premlčacia doba podľa § 101 OZ plynie samostatne. Toto však platí iba do času, keď ešte nenastala splatnosť celého dlhu, ktorý v danom prípade v dôsledku mimoriadneho zosplatnenia nastal z vôle právneho predchodcu žalobcu ku dňu 29.12.2016. Po zosplatnení už žalobca nemá nárok na plnenie v splátkach.

18. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne konštatoval, že premlčacia lehota (v zmysle druhej vety §103 OZ) začala plynúť odo dňa zročnosti prvej nesplatennej splátky, splatnej ku dňu 25.04.2016, ktorá bola dôvodom pre mimoriadne zosplatnenie, keďže vo výzve na úhradu právny predchodca žalobcu špecifikoval dlh sumou 1.221,35 eur, čo zodpovedá skoro 7-mim splátkam a následne pristúpil k zosplatneniu úveru. Teda nebolo konkretizované, pre ktorú konkrétnu splátku došlo k zosplatneniu. Správne preto prvoinštančný súd vychádzal zo záveru, že k zosplatneniu došlo pre splátku splatnú ku dňu 25.04.2016. Podľa odvolacieho súdu nebolo možné súhlasiť s tvrdením žalobcu, že k zosplatneniu došlo pre splátku splatnú ku dňu 25.12.2016, lebo pre mimoriadne zosplatnenie k uvedenému dňu by nebola splnená podmienka troch mesiacov od omeškania. Preto za splátku, ktorá zosplatnenie spotrebiteľského úveru vyvolala bola správne považovaná splátka zo dňa 25.04.2016. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že ak v prerokovanej veci išlo o splátku splatnú dňa 25.04.2016, začala týmto dňom plynúť premlčacia doba pre splatnosť celého zvyšku dlhu žalovaného. Trojročná premlčacia doba zosplatneného dlhu tak uplynula najneskôr 25.04.2019. Keďže žaloba bola podaná na súde dňa 19.08.2019, stalo sa tak v čase, keď už nárok žalobcu bol nepochybne premlčaný, a preto ho nebolo možné priznať.

19. Z uvedených dôvodov odvolací súd konštatoval, že žalobca si v konaní uplatňoval premlčané právo, ktorého vymáhaniu bránil § 54a OZ v spojení s ustanovením § 879v OZ. Keďže v danej veci ide o spotrebiteľskú vec, bolo nutné realizovať aj výklad smerujúci k počítaniu lehôt premlčania v prospech spotrebiteľa, t. j. žalovaného tak, ako to pri vyhodnocovaní spotrebiteľských zmlúv v zmysle § 52 a nasl. (najmä § 54 OZ) ukladá zákon.

20. Odvolací súd záverom uviedol, že súd prvej inštancie postupoval v súlade so záväznými právnymi predpismi a majú na pamäti základné právo strán konania na súdnu ochranu, túto stranám sporu poskytol v požadovanej kvalite. Odvolací súd preto v celom rozsahu poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s ktorým sa stotožnil, preto rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil. Keďže odvolanie bolo podané aj proti výroku III., ktorým prvoinštančný súd návrh na prerušenie konania zamietol, proti ktorému odvolanie nie je s poukazom na § 357 písm. n/ CSP a contrario prípustné, odvolanie voči uvedenému výroku krajský súd odmietol podľa § 386 písm. c/ CSP. Návrh žalobcu na prerušenie konania v odvolacom konaní bol rovnako zamietnutý, lebo ani podľa názoru odvolacieho súdu neboli podmienky na vyhovie mu z rovnakých dôvodov, pre ktoré tomuto návrhu nevyhoveli ani súd prvej inštancie.

21. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podané dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odôvodnil tým, že rozsudok krajského súdu spočíval v nesprávnom právnom posúdení veci. Žalobca poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neriešenej - a to výkladu § 53 ods. 9 OZ v spojení s § 565 OZ v otázke, pre nesplnenie ktorej splátky je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ a nadväznej právnej otázky:

„Je nesplnenou splátkou na účely plynutia premlčania v zmysle druhej vety ustanovenia § 103 OZ v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ splátka, ktorá v súlade s § 565 OZ veta druhá bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva, alebo iná splátka?“

22. V súvislosti s premlčaním nároku žalobca uviedol, že neuplatnenie práva podľa § 565 OZ do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky spôsobuje zánik tohto práva veriteľa a z tohto dôvodu sa nemožno stotožniť so závermi okresného, ako aj krajského súdu, v zmysle ktorého došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ nesplnením splátky splatnej dňa 25.04.2016 (t. j. splátky, ktorá zosplateniu predchádzala po dobu takmer osem (!) mesiacov), nakoľko takýto záver je v priamom rozpore s § 565 OZ - z ktorého nesporne vyplýva, že právo veriteľa vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pre nezaplatenie tejto splátky zaniklo splatnosťou ďalšej splátky úveru (splatnej 25.05.2016). Ak preto veriteľ využil právo podľa § 565 OZ podaním zo dňa 24.01.2017 - nemohol podľa platných právnych predpisov (§ 565 OZ) toto právo využiť pre nesplnenie inej splátky, než splátky splatnej dňa 25.12.2016 - pričom táto splátka je zároveň „nesplnenou“ splátkou podľa § 103 OZ, od ktorej plynie premlčacia doba pre všetky splátky, ktoré sa stali splatnými uvedeným úkonom veriteľa.

23. V bode 36. odôvodnenia uznesenia, ktorým dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie NS SR konštatoval, že rozhodujúc v obdobných veciach, (sp.zn. 7Cdo/268/2020 a sp.zn. 5Cdo/224/2021 – poznámka odvolacieho súdu) už vyriešil dovolateľom nadnesenú právnu otázku tak, že :

„Pri predčasnom zosplatení peňažného dlhu voči spotrebiteľovi podľa § 565 OZ začína premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa; 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky.“

24. Ak teda v danom prípade odvolací súd považoval za správny právny názor súdu prvej inštancie, že premlčacia doba podľa § 103 OZ pri zosplatení úveru plynie už od omeškania prvej splátky (teda splátky splatnej dňa 25.04.2016), a že z toho dôvodu trojročná premlčacia doba zosplateného zvyšku dlhu uplynula najneskôr 26.04.2019. tento jeho názor je vzhľadom na vyššie uvedené nesprávny. Dovolací súd uzavrel, že dovolateľom nastolenú dovolaciu otázku, spíňajúcu kritériá prípustnosti dovolania, súdy

nižších inštancií právne neposúdili správne, keď začatie plynutia premlčacej doby vzťahovali ku dňu splatnosti prvej omeškanej splátky. Vzhľadom na skutočnosť, že právna otázka nastolená žalobcom v dovolaní bola v období od podania dovolania rozhodnutia dovolacieho súdu v tejto veci vyriešená, dovolací súd dovolanie žalobcu posudzoval ako dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, a považoval ho za dôvodné.

25. Následne odvolací súd po zrušení rozsudku a vrátení veci na ďalšie konanie dovolacím súdom preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasledujúcich CSP, zohľadniac právny názor dovolacieho súdu, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 CSP a contrario s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a na webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 13.10.2023, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu čo do veci samej znova nie je dôvodné, a odvolanie, čo do výroku III. o zamietnutí návrhu na prerušenie konania nie je prípustné.

26. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o dovolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

27. Odvolateľ odvolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie v otázke premlčania nároku žalobcu. Keďže žalobca v dovolaní namieta právne posúdenie jeho nároku súdom prvej inštancie, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny, t.j. náležitý právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

28. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že premlčacia lehota (v zmysle druhej vety §103 Občianskeho zákonníka) začala plynúť odo dňa zročnosti prvej nesplatennej splátky, splatnej ku dňu 25.04.2016, ktorá bola dôvodom pre mimoriadne zosplatnenie, keďže vo výzve na úhradu dlhu právny predchodca žalobcu špecifikoval dlh sumou 1221,35 eur, čo zodpovedá skoro 7-mim splátkam a následne pristúpil k zosplatneniu úveru. Teda nebolo konkretizované, pre ktorú konkrétnu splátku došlo k zosplatneniu. Správne preto prvoinstančný súd vychádzal zo záveru, že k zosplatneniu došlo pre splátku splatnú ku dňu 25.04.2016. Nie je možné súhlasiť s tvrdením žalobcu, že k zosplatneniu došlo pre splátku splatnú ku dňu 25.12.2016, lebo pre mimoriadne zosplatnenie k uvedenému dňu by nebola splnená podmienka troch mesiacov od omeškania. Preto za splátku, ktorá zosplatnenie spotrebiteľského úveru vyvolala bola považovaná splátka zo dňa 25.04.2016. Týmto dňom podľa názoru súdu prvej inštancie začala plynúť premlčacia doba pre splatnosť celého dlhu a mala uplynúť dňa 25.04.2019.

29. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že vyššie uvedené posúdenie otázky premlčania nároku žalobcu zodpovedalo rozhodovacej činnosti Krajského súdu v Prešove, ako aj ďalších krajských súdov s tým, že existovali i odlišné názory týkajúce sa posúdenia uvedenej otázky. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, táto právna otázka sa stala predmetom rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR (uznesenie z 30.11.2022 sp.zn. 5Cdo/224/2021, uznesenie z 29.11.2022 sp.zn. 7Cdo/268/2020), pričom z jej posúdenia najvyšším súdom je potrebné vychádzať.

30. Podľa ust. § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Zákonodarcia týmto zákonným ustanovením mienil modifikovať, aby sa pri strate výhody splátok počítala premlčacia doba celého dlhu už odo dňa splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, čo je v súlade s cieľom, resp. zámerom inštitútu premlčania ako stimulácie veriteľa k rýchlemu uplatneniu jeho práv, podľa zásady vigilantibus iura, ako aj snahy predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť tým k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/146/2008). Názor, že premlčacia doba zvyšku dlhu plynie až od jeho splatnosti, teda po tom, čo veriteľ svoje právo podľa § 565 uplatnil (§ 563)

by neprípustne umožňoval odsúvať začiatok plynutia premlčacej doby nečinnosťou veriteľa, čo mu zabraňuje skutočnosť, že toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (druhá veta § 565), čo je v súlade i s tým legitímnym podkladom vyplývajúcim z § 101 veta druhá Občianskeho zákonníka, že premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

31. Pre spotrebiteľské vzťahy, ktorým je i ten v prejednávanej veci, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zavádza nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadosť o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Jednoznačným je iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškaní s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka. Najvyšší súd zastáva názor, že 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, vychádzajúc z charakteru upozornenia na možnosť zosplatenia ako vytvorenia príležitosti pre dlžníka ho ešte odvrátiť, navyše pokiaľ uplatneniu tohto práva nebráni, ak spotrebiteľ zaplatí niektorú zo skorších splátok. Z § 103 Občianskeho zákonníka tiež vyplýva, že premlčacia doba začína plynúť späť od splatnosti omeškanej splátky, čo má podstatu v právnej logike, keďže je nesporné, že veriteľ môže svoje právo požadovať okamžité splnenie celého dlhu vykonať už na druhý deň po splatnosti splátky, pre ktorej nesplnenie bol dlh zosplatený. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch. Tam podľa § 53 ods. 9 vo všeobecnosti začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka). Veriteľovi tým zostane na uplatnenie svojho práva na súde menej ako celé tri roky všeobecnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka), pretože tomu bráni práve znenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

32. Odvolací súd znova poukazuje na skutočnosť, že NS SR po zhrnutí významných právnych hľadísk vzťahujúcich sa na danú vec uzatvoril, že podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka).

33. Najvyšší súd SR zaujal v otázke začiatku plynutia premlčacej doby odlišné stanovisko ako súd prvej inštancie, pričom s prihliadnutím na to, že uvedená právna otázka iným spôsobom zo strany najvyššieho súdu riešená nebola, je potrebné vychádzať z právneho posúdenia veci vykonaného najvyšším súdom.

34. Súd prvej inštancie dospel k záveru o premlčaní uplatneného nároku. Napriek nesprávnemu právnomu posúdeniu veci súdom prvej inštancie, ktorý začiatok plynutia premlčacej doby odvádzal od nezaplatennej splátky, pre ktorú zosplatenil úver, je záver o premlčaní nároku v tomto konaní správny. Pri právnom posúdení v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu SR premlčacia doba začala plynúť až po tom, čo bol spotrebiteľ tri mesiace v omeškaní so zaplatením splátky, pre ktorú bol zosplatený celý úver. V tomto prípade teda premlčacia doba začala plynúť dňa 25.07.2016, kedy bol spotrebiteľ v omeškaní so zaplatením splátky splatnej dňa 25.04.2016, a uplynula dňa 25.07.2019. Žaloba bola podaná dňa 19.08.2019, teda po uplynutí premlčacej doby. Preto záver súdu prvej inštancie o premlčaní

nároku odvolací súd považuje za vecne správny. Za správny považuje odvolací súd aj výrok o trovách konania.

35. Preto odvolací súd potvrdil rozsudok okrem výroku III. o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny.

36. O trovách odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ust. § 396 ods. 1 a § 453 ods. 1a 3 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému žiadne trovy nevznikli a v merite veci neúspešný žalobca na ich náhradu nemá nárok napriek tomu, že bol formálne úspešný v dovolacom konaní. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo v rozpore so zásadou spravodlivosti, keby žalovaný bol zaviazaný uhradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania iba z dôvodu odlišnosti názorov týkajúcich sa posúdenia danej právnej otázky aj keď bol vo veci plne úspešný. Preto odvolací súd rozhodol, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania nepriznáva.

37. Odvolanie bolo podané aj proti výroku III., ktorým súd prvej inštancie návrh na prerušenie konania zamietol, proti ktorému odvolanie nie je s poukazom na § 357 písm. n/ CSP a contrario prípustné, preto bolo odvolanie voči uvedenému výroku odmietnuté podľa § 386 písm. c/ CSP.

38. Návrh žalobcu na prerušenie konania v odvolacom konaní odvolací súd zamietol. Podľa názoru odvolacieho súdu tu neboli podmienky na vyhovie mu z rovnakých dôvodov pre ktoré tomuto návrhu nevyhoveli ani súd prvej inštancie. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na bod 33. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, kde tento uvádza, že žalobca podaním navrhol prerušiť konanie podľa § 162 ods. 1 písm. b/ CSP s tým, aby súd podal návrh na Ústavný súd SR o tom, či § 54a Občianskeho zákonníka je v súlade s Ústavou SR. Súd prvej inštancie tento návrh zamietol, nakoľko nezdieľa názor žalobcu o protiústavnosti daného hmotnoprávneho ustanovenia.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).